

CONVORBIRI LITERARE.

ANUL IV.

(1 Martie 1870 — 1 Martie 1871.)

Redactor: *Iacob Negruzzi.*

IASSI 1871.

TIPOGRAFIA SOCIETĂȚII JUNIMEA.

CONVORBIRI LITERARE.

Apare la 1 și 15 a fiecărei luni.

Abonamentul pe unu anu pentru România liberă 1 galbenu; pentru Austria 5 fl; pentru Germania de Nordu 1 galbenu; pentru Svițera, Belgia și Italia 15 franci; pentru Francia și Spania 20 franci.

Abonamentele se facu numai pe unu anu intregu: in Iassi la Tipografia Societății Junimea și la librăria Junimea, in Bucuresci la librăria Soccec & Comp.

S U M A R I U.

Pe malul mărei de D. I. *Negruzzi*. (Urmare).
Tractatul de economie politică al D-lui I. Strat de D. A. D. *Xenopol*.
Fētu-Frumosu din lacrima, poveste de D. M. *Eminescu*.
Mângăere in lacrimi, Craiul Codrului, Rugăciunea Mărgăritei din Goethe; Noapte-adăcă din Heine, poesii traduse de D. N. *Schelitt*.
Notiță.
Correspondență.

PE MALUL MĂREI.

(Urmare).

IX.

Fost'ați v'odată in Englitera ?

Dacă n'ați fostu, nu veduceți! — Adese ori vi s'a întâmplatu să întâlniți in călătorii chipuri ciudate, care se deosebescu cu totul de ceilalți oameni, atât prin figură cât și prin maniere, ființe tăcute, ințepenite, comice și comode care-și inchipuescu că lumea și oamenii sunt făcute numai pentru dênsele, care, sau nu te onorează nici cu unu cuvântu, sau când îți vorbescu te facu să suferi supliciuri, figure a căroră vedere te face să cască de uritu, ori să te infuriezi, intr'unu cuvântu — Engleji! Inchipuiți-ve acum o țară întreagă, locuită numai de asemenea ființe! D'accea nu ve duceți in țara acestor oameni! Dacă te impingu interesele, și-ți place s'auți viuindu

mașinele, să resuffi aburi și fumu, du-te; ear dacă ești ca mine fiul unei țeri meridionale, născutu sub unu ceru limpede și albastru, deprinsu, nu la vuetul mașinelor, ci la sunetul talangelor, nu te duce!

Cum ajungi la Londra, spune remasu bunu înulțămirei sufletescă — cerul se schimbă, culoarea albastră se preface in o culoare sură-cafenie care te face să te indoesci că mai este ceva dincolo. Și dacă din întâmplare vre unu punctu albastru se vede câteodată la orizontu, de îndată se ridică de pe pământu vre unu balauru de fumu din gura unei mașine și-lu astupă, ca nu cumva să se puie vre unu omu pe visuri și să uite a lucră la mașinele din fabrice. Peste totu locul mașine, pe pământu, pe apă, pe sub pământu, pe sub apă, pe deasupra caselor . . . . sunt atâtea mașine, încât, și se pare că și oamenii sunt fabricați in ele. De mergi in *citty* din Londra te convingi că așa trebuie să fie, căci sufletu nu găsești in ei. Ei se mișcă cu răpejunea mașinelor fără ca unul să-și bată capul de altul; toți fugu, mii și mii, toți aleargă după trebi și interese; individul se perde cu totul in această goană grozavă.

Ce dar voesci să cauți acolo, tu individul? Ce voeam eu acolo, care me interesează numai pentru tine, indivizii, pentru mișcările sufletului teu, a cărui adâncime me uimesce și a cărui misteru nepătrunsu me atrage cu atâta putere? Ce căutam eu acolo în mijlocu de fabrice, de fabricanți și fabricați, unde sufletul e mut, unde simțirea e stinsă, și numai mințea iscodesce și brațul executază? — Doresci, o călătorule, să-ți induioșezi sufletul, ascultându o musică frumoasă, să te inspire de obiecte de arte? — Sermane! Musica acolo este vuetul mașinelor și artele frumoase sunt lucrările fabricelor. Cum socotesci că Englezul își va perde timpul seu (căci timpul seu e banu), luându dalta în mână, sau penelul și lucrându luni și ani la acelașu opu? Elu e mai practicu: peatra necioplită o pune în mașină și scoate mii de de statue la minută, pânza și colorile le pune în mașină; ar pune și musica în mașină, și ar scoate simfonii dacă s'ar putè.

Chiar tu, o călătorule practicu, cu fața veselă și rumenă care nu-ți bați capul cu opuri de arte, ci îți place să bei și să mănânci bine, să ai o cameră îndămănică, să vezi câteva figurizimbitoare în jurul teu și pentru schimbare să mergi vre o dată la unu spectaculu — ține-te departe de Englitera! Pe masă îți punu unu vișelu sau o vacă, sau o oaie întreagă și când, înspăimântatu ie în mână sabia și furca ci-ți infătoșează și vrei să tai o bucată, sângele sare în sus și te stropesce. Ear dacă vrei să te recoresci bându unu paharu, o bătură neagră și groasă te otrăvesce și ești mulțumitu de scapi cu țile. Dar poate, ca să uiți acestu aspectu, vrei să mergi la unu spectaculu — atunci ie

sama de n'ai uitatu a luă cu tine în ladă fracul, mănuse și cravată albe căci altfelu te dau afară. Englezii ținu mult la curățenie și pe haina ce ai avut'o la masă poate au remasu pete de sânge, deaceea trebuie să-ți pui fracul. Poate ești deprinsu a face o primblare și ie una din trăsurile lor, unde vezetele îți stă pe ceafă și te îndrepti spre Hyde-Parc cu speranță de a respiră acolo aeru mai curatu și mirosu de flori . . . Amăgire! Nu te lasă să intri, dacă n'ai adusu cu tine pe corabie o trăsură cu cai, putendu dovedi cu dovești scrise în limba lor (căci nu ei pricepu alta) că ești dreptu și neprelănitul proprietaru a trăsorei ș'a cailor. În desputerea ta, te întorci cătră unu omu al politiei și-lu întrebi ce este de făcutu? atunci elu îți răspunde că poți năimi o trăsură în cutare locu, care ar avè aparență de a fi proprietate privată; ănsă pentru a ajunge la locul indicatu trebuie să mergi cu vaporul și cu drumul de feru pe sub pământu și peste case o și jumătate. — Dar tu, o sermane călătoru, cu fața veselă și rumenă poate fumezi? Nenorocitele! să nu cumva să cutezi a oprî pe cineva și a-i cere focu. Nu'nțelegi că ești furi doue secunde, care sunt apretuite în bani, și că te espui la procesuri pentru daune-interese? și când te judeci, scii cine-ți sunt judecătorii? Nisce oameii rași la față, cu haine negre și peruce albe — cu coadă. Ce dreptate poți asceptă de la peruci albe — cu coadă? În sfârșitu te-ai cumințitu; te-ai convinsu că nu poți face alta, decât a te primblă pe stradă, atunci ie bine sama, ține o mână la lanțujelul ornicului și alta la punga cu bani — de ai avè o a treia la basmaoa din buzunariu, căci din momen-

tul ce ai eşitu de a casă mii de vânători de buzunare te pândesc şi cu ghibăcie meşterească îşi apropriează aceste obiecte câteodată foarte folositoare. Atunci te hotărăsc a nu eşi din casă, ci vrei să stai în odaea ce plăteşti aşa de scump. Ah! Pe unu părete stă scrisu că nu-ţi este iertatu a fumă şi pe masă ti-au pusu biblia să cetesci. Intr'ênsa veşi că Moisi opresce a se mânca carne de porcu, fiindu pre greu de mistăitu, gândul ți se întoarce la vaca, oaea, sau viţelul săngerosu ce ți-au servitu la masă şi te acufunzi în tristeţă. —

Dar ce este, ce s'a întâmplat, ce nenorocire a lovit oraşul de pare mortu deodată? Ieri sară te-ai culcatu în vuetul asurđitoru al maşinelor şi astăzi tăcere grozavă? Ce calamitate publică? . . . . Nici una, te-ai culcatu Sămbătă sara şi te-ai sculatu Duminică dimineaţa. Tăcerea e profundă; maşinele au încetatu; trăsură nu se vedu; magazinele sunt închise; nici unu teatru, nici unu concertu, nici o petrecere, nici o trăsură, nici unu omu pe stradă, toată lumea se închină. De eşi din casă, policemanul se uită strimb la tine, te inspăimănţi de singurătatea în care te găseşti şi te întorci grabnic a casă ca să iei biblia în mână. După ce ai cetitu de ajunsu te uiţi pe ferastră. C tot e suriu, tot e posomorit, atmo a tot e aspră şi te pătrunde unu felu de groază.

Cine ar dice-o? în această atmosferă unde n'ar trebui să trăească decât figurele cele mari, groase şi vâjnoase, se găsescu prin o contradicere a naturei şi nisce fiinţe blânde şi frumoase ca nicăiere. Ce pără blondu şi frumosu! ce ochi albastru! Ce feţe albe ca

fildişul peste care s'ar fi lasatu unu suflu de rose! Ce gātu, ce mâni! Ah! Ce căutaţi voi în această atmosferă? Mergeţi într'o ţară unde cerul e albastru, unde lacurile verđi dormu liniscite în imobilitatea naturei parfumate ce le incunjură; unde natura a datu mâna cu arta ca să te înalţe spre o altă lume mai frumoasă, acolo unde Tizian ve zugrăvea chipul şi Petrarca ve cântă frumuseţele.

În acea ţară frumoasă v'a transportatu marele vostru geniu. În oraşul celu' poeticu, eşitu ca şi Venerca din valurile mării, s'a născutu Desdemona; în acea atmosferă, dulce a trăitu Iulia. Acolo mintea se limpedesce de noroiul vieţii ce o turbură şi inima suspină induioşată ca şi întreaga natură în liniscea ei măreaţă. Acolo me găseam odată; resuflam aerul celu imbalsamitu, priveam imaginile eşite din gândurile inspirate ale marilor maistri şi amintirea mea transportă de departe uuu altu chipu tot aşa de frumosu . . . . .

Deşi nimicu din ţara Englejilor nu se potrivea cu natura mea, imi făceam silă să me mai oprescu pentru a vizită totu ce obicnuitu se arată străinului în Londra; căci sunt unu omu consciinţiosu şi precum mi se pare că v'am spus'o, odată ce am începutu unu lucru, cu greu me potu hotări a-lu părăsi. Aşa dar am vedutu o mulţime de biserică şi palaturi şi vestitul parlamentu care a servitu de modelu lumei întrgi chiar unor ţeri unde asemenea institute nu se prepotrivescu. În camera lorđilor sunt mai multe tablouri care se spunu a fi foarte frumoase, dar nu se poate vedè, fiindcă ori cum ar stă soarele, ele tot

la umbră se găsescu. Asemene este acolo unu tronu pe care șede regina și unu sacu de de lână pe care șede lordul-cancelaru in față cu dënşa. In stinga tronului este încă unu scăunașu, pe care șede soțul reginei, când ilu ie femeea lui la adunare. Altfeliu nu mai este nimica de vëđutu decăt scaune in care ședu lorđii din tată in fiu, din neamu in neamu și din spiță in spiță. Numele acestora se cetesce in coridoru deasupra cuilor unde își spânzură pălăria și bastonul. Cele mai multe sunt nume vestite din istorya Engliterei. De-aceea, fiindcă străbunii an fostu odinioară oameni mari, și strănepoții lor au dreptul să stee acolo pe unu scaunu și să-și anine pălăria și bastonul in acelașu cuiu tradițio-nalu. Am vëđutu și palatul de cristalu care-i foarte mare, și vestitul *Tower*. Acolo ți se arată inchisorile multor barbați și femei vestite. Ici a fostu inchisă *Jane Grey*, dincolo *Anna Boleyn*; in altă parte ar fi fostu ucisu *Enric VI*; aici a pusu Ricard să ucidă pe copii lui Eduard IV; dincolo au fostu asasinatu Clarence fratelele lui Eduard. Toate scenele tragediilor lui Shakspeare ți se infășoșează și groaza te pătrunde. Ca să scapi de aceste impresiuni, alergi afară din acele ziduri intunecoase, să respiri aeru liberu și dai ear peste aburi și fumu și peste oameni care aleargă!

In mijlocul acestor sute de mii ce gonescu și te silescu a merge cu dënșii, neputëndu inaintă contra curentului, in mijlocul acestei mișcări generale din aeru, de pe pământu și de desubt, me apucă unu feliu de desperare, intram a casă și lasam să me muncească dorul de țară. Când imi aduceam a minte că in locul de unde sunt eu, nu e atăta vuetu,

că oamenii mergu incet și liniscit, avëndu toți vreme destulă; că pe strade bivolițele se primblă nesupërate de nime, că sergentul le privesce cu nepasare de pe peatra din colțul stradei unde șede melancolicu; că acolo nu auđi altu vuetu decăt acela al unei trăsuri ce trece, sau a unei bivolițe ce rage cu duiosie, me apucă unu doru și o jale ce inzadar m'așu incercă a descrie. Ah! Ce așu fi datu să mai vëdu unu asemene animalu, ori unu sergentu melancolicu ce șede pe o peatră, ori s'audu o serenadă ce dă, urmatu de o tarafă de lăutari, unu don Juan de mahala mândrei lui de la fereastră care-lu ascultă din căsuța ei țiindu-se ascunsă in dosul unor oale cu busiocu și rosmarinu! Nu! Nu mai putui stă in acea țară, dorul eră pre puternicu și me pusei in mașina care trebuea să me conducă pe pământu până la mașina care me va conduce pe apă earăși pe vechiul continentu. Când părăsii insula, cerul incepù a se limpeđi și chiar marea, vechea mea dușmană se liniscì ca să me poarte fără sdruncinare pe spatele ei departe de țara grozavă in care fusesem.

Inaintea mea cerul s'arată tot mai albas-tru, pe când in urmă insula eră invëlită intr'unu nōru suriu.

„Adio, lungu adio și fără revedere!“

Juru că nu me m'oiu mai duce in tine, țară grozavă! Inzadar me măgulesci cu cãntecul că poporul teu e mare și gloriosu, și mândru,—vreu se remănu fiul unui poporu micu și negloriosu și fără mândrie. In zadar ca nisce fantome mi se infășoșează inaintea ochilor barbații măreți ce ai avutu; in zadar imi străbate pân in sufletu ochiul marelui vostu poetu . . . țară a aburilor, tu nu me

vei mai vedè! De mi-ai propune o baronie și unu scaunu in camera lorđilor, de mi-ai da celu mai frumosu din palaturile tale de pe Regent Street, cea mai frumoasă trăsură cu cei mai frumoși cai din Hyde-Parc; de mi-ai da chiar avuțiile celui mai bogatu lord — juru că nu me vei mai vedè! Chiar de-mi vei da cea mai frumoasă femeu, pe cea ce am vèđutu intr'o sară in parcu, cu ochii cei albastri și mari melancolici, cu fața cea albă, juru . . . . ba atunci nu juru.

(sfirșitul in numărul viitoru)

Iacob Negruzzi.

BIBLIOGRAFIE.

Tractatul de economie politică al D-lui Ioan Strat

Tractatu completu de economie politică . . . de Ioan Strat, vechiu profesor de economie politică la universitățile din Iassi și Bucuresci. 1 vol. 1870 Bucuresci; imprimerea statului.

Cu mulțămire venimu a espune publicului nostru o dare de samă despre o carte folositoare eșită la lumină acum de curèndu. Aceasta este tractatul de economie politică de D. Ioan Strat, barbatu destul de cunoscutu ca publicistu și omu de statu. Ca autoru ănsă apare, dacă nu ne înșălămu, acuma pentru ăntăia oară, cel puțin intr'unu modu mai insemnatu, dăndu la lumină unu tractatu de economie politică.

Autorul incede cu o introducere, in care luăndu de basă ideea fundamentală că mersul omenirei se face de la întunericu la lumină, de la eroare la adevèru, eplică aceeași gândire și fenomenelor economice a desvoltărei popoarelor, și arată că după unu lungu timpu de rătăcire asupra modului cum trebuie orinduită viața materială a unui poporu, oamenii incepură din seculul trecutu a-și indreptă dia ce in ce mai mult starea in astă

privință prin cugetare asupra ei — cugetare din care se născu o sciință nouă, accu a economiei politice. Prin mai multe esemple, autorul ne demonștră binefăcătoarea inriurire a acestei sciinți asupra intregi civilizațiuni, intre altele prin impuținarea cauzelor de resbelu. Cu această ocașiune ne citează D. Strat unu lungu pasagiu din Buckle, istoricul Englezu care a făcutu atăta senzașiune in lumea învățată prin istoria civilizațiunei in Anglia. Admirașiunea autorului nostru pentru Buckle, care, după cum e cunoscutu cetitorilor acestei foi, dă o importanță nemăsurată economiei politice in omenire*), este fără de margini. Inriurirea lui Buckle asupra-i se recunoșce din mai multe locuri a opului său; aceasta este apoi cauza pentru care dă economiei politice de până astăzi chiar o valoare cu mult pre mare. De siguru autorul intrece ori ce măsură când spune că „nu rămăne nici o indoeală că din toate sciințele cunoscute astăzi, economia politică este aceea care in privirea rezultatelor ei finale a adusu celu mai mare folosu omenirei**). Dacă asemănămu rezultatele căpătate până astăzi de sciințele naturale cu cele căpătate de sciințele sociale in genere cuprinđendu și economia politică, apoi vomu vedè ușor in cotro se pleacă cumpăna. Pe când sciințele naturale supunu omului natura, prin aceea că elu descopere legile fenomenelor ei și capătă astfelu puterea de a se folosi tot mai mult de comorile naturei intrebuițându-le pentru mulțămirea nevoilor sale, — sciințele sociale au inalta menire de a introduce intre oameni o împărțire mai egală a acestor mijloace pe care natura supusă prin sciințele naturale le pune la dispoșiția omenirei. Dar pe când invenșiunile sporescu pe și ce merge, pe când puterea omului cresce tot mai mult, izvoare noue se deschidu in toate părțile și bogășiția generală cresce in modu uriașu, vedemu că împărțirea acestora intre oameni astfelu ca să se bucure toți pe cât se poate și in măsură cu partea lor de muncă de foloasele ce ele procură, e departe de a fi propășitu in acelașu gradu. Astfelu vedemu că sciințele sociale in genere și cu ele economia politică sunt departe de a fi ajunsu la țelul ce-și propunu, — stabilirea libertății și a egalității intre oameni, doue visuri acărora realizare pe cât se poate chiar, atěrnă mai

*) Veđi studiul nostru asupra istoriilor civilizațiunei in an. III a acestei foi No. 10 ș. u.

**) p. 22.

alesu de la împărției bogăției și a puterei. Fără a necunoaște deci marele merite a economiei politice pentru propășirea omenirii, trebuie să mărturisim că ea se află încă în pruncie, și această recunoaștere ne va fi de mare ajutor; căci vomu fi totdeauna cu ochiul ațintitu spre cercetare și descoperire în locu de a crede că știința e completă, că a produsu mai multu bine decât ori care alta și că poate să se odihnească pe laurele ei.

Atăta despre însemnătatea generală a științei economiei care mai alesu în țară la noi fiindu încă puțin răspândită ar pute ușor răpi fără măsură spirite nepregătite și din cauza greutateii sale celei mari împinge pe cei mai mulți a primi principiile espuse în cartea D-lui Strat ca ultimul cuvântu al științei, ca axiome tot atât adevărate tot atât de neresturnate ca acele a le matematicii, lucru ce nu ar produce decât rele în locu de binele la care suntemu în dreptu să ne acceptăm de la o asemenea publicațiune.

Autorul se ține în sistemul său întregu de scoala anglo-franceză, de teoriile lui Adam Smith, J. B. Say, Riccardo, Malthus, Bastiat etc. Această scoală cu toate meritele ei, este numai stadiul întâiu a dezvoltării economiei politice. Doue mari geniuri economice care au deschisu o perspectivă nouă în această știință paru a fi, în partea lor cea mai însemnată cel puțin, necunoscute D-lui Strat. Aceste sunt germanul List și americanul Carey. Pe acestu din urmă D. Strat ilu citează numai cu ocaziunea respingerei teoriei rentei a lui Riccardo, admițendu pe a lui Carey și Bastrat, pentru că cercetările D-lui Dühring profesoru de economie politică de la universitatea din Berlin au demonstratu în modu vederatu că Bastiat a exploatatu opurile lui Carey pe când erau puțin cunoscute în Europa și și-au apropiatu gândirile cele mai însemnate dându-le dreptu ale lui*).— Pe List și pe Carey deci D-lu Strat pare a nu-i cunoaște pe deplin. Astfelu nu ne putemu esplică cum D-lui, care arată o atât de mare libertate de spiritu în tratarea întrebărilor economice, care nu se face apărătorul orbu a unei doctrine ci caută să aleagă să combine și să găsească adevărul acolo unde se află, nu ne putemu esplică, țicu, cum de unele din teoriile economiei politice nici a amintitu, nici măcar le au respinsu

*) cf. *Dühring, Kritische Grundlegung der Volkswirtschaftslehre*. Berlin 1865.

dacă nu le admiteă, sau dacă le-a respinsu chiar, apoi a făcutu'o în unu astfelu de modu, încât se vede că temeiurile D-sale nu sunt îndreptate contra nouelor argumente aduse de scoala germano-americană pentru susținerea lor.

Aceasta observație se aplică mai întâi teoriei sistemului protecționistu respinsu cu totul de D. Strat. Argumentele noue aduse de List și mai alesu de Carey pentru acestu sistem, aplicatu se'nțelege în modu raționalu, sunt foarte puternice. Dezvoltarea industriei și a comerțului naționalu nu are într'adevăr numai scopul „ca să ne satisfacem o vanitate puerilă și să putemu țice că aceste produse sunt create în țara noastră de compatrioții nostri“, cum spune Domnul Strat*). Nu! Cu totul altele sunt cauzele care trebuie să indemne pe unu poporu a-și disvolta industria și comerțul seu. Nimicu mai periculos pentru unu poporu decât de a se dedă unu timpu îndelungatu numai producțiunii materiilor brute precum sunt produsele agricole. Antăia urmăre a acestei stări de lucruri e decăderea agriculturii însăși: materiile brute fiindu esportate, esportăm cu ele și gunoiu ce trebuie să se'ntoarcă în pământu pentru a-i mănușine fertilitatea; acestu gunoiu merge de ingrașă pământuri străine. Cât timpu o țară e puțin împoporată și are pământu multu, acestu rău nu e pre simțitu; îndată însă ce populația cresce elu devine din ce în ce mai simțitoru; lipsa de gunoiu slăbesce în curându productivitatea pământului**). Materiile brute se întorc apoi în țară sub formă de fabricate, pentru care poporul esclusiv agricolu plătesce cheltueli de fabricațiuni și cheltueli de transportu — cheltueli care aru fi mai mici, respective aru dispăre, când fabricațiunea s'ar face în țară însăși. Obiectele de industrie necesare pe de o parte îmbunătățirii agriculturii, pe de alta trebuințelor vieții voru fi deci mai scumpe; mai puțini oameni și le voru pute procura; agricultura ne putându-se folosi de nouele invențiuni, descoperiri, nu va pute propăși, pământul sărăcindu apoi prin aceea că i se ieu sucuri ce nu i se mai inapoescu sub nici o formă, o scădere în producțiunea ma-

*) p. 306.

**). Pentru a da numai o idee despre importanța gunoiului în țările desu împoporate, amintim că valoarea gunoiului întrebuințatu în Anglia pe fie-care anu este de 103,000,000 livre sterling!! de doue ori suma întregului esportu englezu!

terii brute însăși este urmarea necesară, deci și mai puține mijloace de a-și procura instrumente de propășire s. a. m. m. În o astfelu de țară singura clasă dominantă profită de bunurile civilizațiunei, pentrucă acea clasă dispune de o mai mare cătime de materii brute pentru care să primească fabricate; decăderea generală ănsă o atrage și pe dănsa cu timpul în ruina claselor de jos. — Când apoi în aceeași țară este consumătorul aședatu lângă producătoru, agricultorul, eritorul, lemnarul, ferarul cât se poate de apropiați unul de altul, atunci relațiunile dintre ei sunt mai dese. Cheltuelile de transportu ce trebuie alfmintrele plătite unui al treile ce se'ntroduce între producătoru și consumătoru scățându din ce în ce, se potu face mai multe transacțiuni cu aceeași cătime de muncă; o atingere, o frecare a tuturor elementelor societății intră în jocu; se produce mai multu fiindcă se consumă mai multu și se consumă mai multu fiindcă se produce mai multu. Propășirea tuturor în bună stare este rezultatul necesaru. Când din contra o țară produce numai materialu brutu — produse agricole — relațiunile între oameni în lăuntru țerei sunt puține și slabe căci nime nu schimbă cu vecinul seu aceleași lucruri, grău cu grău, boi cu boi etc.; solidaritatea intereselor nu esistă, deci nici lucrarea împreună pentru înălțarea și independința țerei. În fine se impediță într'unu astfelu de casu formarea unei clase intermediare între agricultorul și clasa superioară a societății, echilibrul politicu în lăuntru e cu neputință încât peste totu locul o paralisare a existenței este ultimul rezultatu a unei asemenea stări de lucruri. De aice se poate vedē că dezvoltarea industriei în o țară este ceva absolut necesaru, și fiindcă aceasta nu e cu putință pe cât timplu țeri înainte cu seculu ei facu concurență, urmează că sistemul protecționistu aplicatu cu înțelepciune este necesaru, până când industria națională, ajungându la o dezvoltare oare-care, poate să susțină libera concurență. Recunoascemu cu D-lu Strat că sistemul protecționistu are și multe rele în sine; dar aceste rele sunt ale prezentului; binele e ascunsu în viitoru, și de siguru că acolo unde prezentul care e unu momentu vine în cumpănă cu viitorul care nu are capētu, nu vomu sacrifiță pe acesta celui d'ăntci. Mai amintim apoi că sub sistemul protecționistu s'a dezvoltatu industria Germaniei. Pe de o parte nimicindu pedicele în lăuntru țerei, pe de alta slăbindu

concurența cu țerile mult mai naintate, prin o protecțiune înțeleaptă, ajunse Germania a avē astădi o industrie din cele mai in floritoare. De asemenea e cunoscutu că America își dezvoltă industria sa care ține în cumpănă pe cea engleză cu ajutorul sistemului protecțiunei. Astfelu de fapte și de argumente trebuie bine luate în bagare de samă înainte de a ne pronunță asupra unor întrebări atât de grele. În genere capitulul despre sistemul protecționistu, care tocmai e de o importanță nemăsurată pentru noi, este tratatu de D. Strat cu pre mare ușurință. De siguru că aceasta nu s'ar fi întâmplatu dacă D-lui ar fi cunoscutu opurile din urmă a lui Carey.

Din aceeași cauză D. Strat se arată prea exclusiv respingându ca ceva cu totul eronatu teoria balanței comerțului. — Cătimea de monedă ce se află în o țară are o foarte mare însemnătate. D. Strat consideră moneda ca o simplă marfă, unu echivalentu a celorlalte valori de unde deduce că întâmplându-se să se afle în o țară mai multă monedă decât trebuie pentru a se efectua toate transacțiunile din acea țară, apoi altuceva nu urmează de aice, decât că moneda venindu pe piață în cătime mai mare de cum e căutată, ea se depreciază, valoarea ei scade; cu alte cuvinte obiectele ce se ieu în schimbu pentru ea se scumpesc. Când din contra moneda e mai rară, obiectele se eftinescu. Altă influență nu poate avē cătimea de monedă asupra mersului afacerilor. Astfelu ar fi dacă moneda ar fi o simplă marfă. Aceasta ănsă nu e. Este ea o marfă în adevēru, dar o marfă sui generis, o marfă care inlesnesce schimbu tuturor celorlalte mărfuri, o marfă care este totodată unu instrumentu de circulațiune precum sunt trăsurrele, vapoarele, drumurile de feru, numai mult mai necesară decât aceste. Când acum în o țară lipsesc mijloace de comunicațiune, rezultatul e pe de o parte că costul transportului cresce, pe de alta ănsă, și aceasta e importantu, transportul însuși e îngreuiatu, circulațiunea e mică și oamenii nu-și preschimbă trebuințele lor, astfelu că o stagnațiune a vieței întregi este rezultatul necesaru. Când din contra se înmulțesc căile de comunicațiune etc. și se îmbunătățesc mijloacele de transportu, atunci nu numai că transportul e mai eftinu, dar circulațiunea făcându-se cu mai mare ușurință, obiectele care circulă sporescu și viața intră în societate. Moneda se află întocmai în acelașu casu. Dacă nu aru fi monedă în o

țară e foarte clar că cele mai multe tranzacțiuni nu s'aru pute efectui. Ar fi destul a suprima moneda in una din țările civilizate pentru a o re-intoarce in puțini ani la barbarie. Când moneda scade sau sporesce in o țară nu rezultă deci nu-mai atâta că obiectele se eftinescu sau se scumpescu, ci întreaga viață in societate este stinghirită. Poate o țară deci să fie cât de bogată in totu felul de produse, poate să fie cea mai mare tendință și dorință de a le preschimbă împreună; dacă nu e monedă de ajunsu ca să circule in mânele tuturor, obiectele rămănu la producătoru și nu trecu din mână in mână intocmai precum s'ar întâmplă când aru lipsi căi de comunicațiune indestulătoare. Când din contra moneda sporesce in o țară, ea invită pe oameni a preschimbă între sine serviciu, așiftă dorința și prin aceasta sporesce relațiunile dintre oameni, producțiunea, consumațiunea etc. Cătimea de monedă din o țară este deci ceva de o nespusă importanță, și balanța comericiului este in acestu sensu o idee de mare valoare.

Carey a contribuitu mult la propășirea sciinței economice prin o pētrundere mai adăncă in ceea ce este valoarea. Definiția dată de Carey și urmările ei pentru sciință in genere sunt cu multu superioare incercărilor de naintea lui. De obicei se definesce valoarea intr'unu modu foarte curiosu in economia politică, anume ca unu „raportu intru doue servicii care constituie o tranzacțiune.“*) Pentru a înțelege dar noțiunea valorii trebne să ne gândim totdeauna doue servicii cari se dau in schimbu unul pentru altul și raportul in care stau aceste servicii este cea ce se numesce valoarea lor. Se vede ușor că această definiție n'are nici unu înțelesu. Cum să me pronunțu eu că cutare obiectu are o valoare mai mare decât altul, fără să am mai întei o măsură neatărnată de nici unul de aceste obiecte cu care măsurându-le pe ambele să potu dice; acesta are mai multă valoare pentrucă întrece măsura comună, cestalaltu are mai mică, pentrucă eglează sau e mai micu decât măsura comună? Valoarea nu se poate deci stabili prin comparațiune, ci trebue să existe in fiecare obiectu deja o valoare pentru a se pute compara între sine. D. Strat, înțelegēndu bine aceasta, amintesce de silințele economiștilor pentru a găsi „unu punctu

*) p. 239 „In fiecare tranzacțiune sunt doi factori din a căroră cooperațiune rezultă valoarea unni lucru“ *ibid.*

cardinalu imprejurul căruia gravitează valorile tuturor lucrurilor.“*) Ca ultimul rezultatu a silințelor sciinței, D. Strat propune definițiunea lui Riccardo care dice că „valoarea unni lucru este reprezentată prin cheltueele producțiunei sale.“ Supunēndu această definițiune unei analize autorul recunoasce însă neajunsul ei: dacă preumblându-ne pe malul mării, unul din noi găsesce o bucată de ambră, altul o petricică, e clar, că celu înainte cu aceleași cheltueli de producțiune (nuncă, osteneală pentru a găsi) posede unu obiectu de o valoare inmiită poate. Definițiunea nu este deci indestulătoare. Carey adaoge o silabă definițiunei lui Riccardo și rezultatul e minunatu. Elu dice: „valoarea unni lucru este reprezentată prin cheltueele reproducțiunei sale“ adecă prin munca ce ar trebui iutrebuițată pentru a produce încă odată, și încă odată, rezultatul produsu. In casul nostru, celu care a găsiu peatra n'are decât să se plece pentru a găsi una și încă una s. a. m. d; celu care a găsiu ambră e probabil că va trebui să întrebuițeze multă muncă pentru a găsi încă o bucată de acelu feliu. Această definițiune a valorii are o importanță pe care noi nu o putem urmări aici, dară care va fi ușor întrevăduț de cei care posedu oare-care cunoscință a principiilor economice.

Indrepându-ne după scoala modernă a economici politice, amu mai pute face și alte observări asupra principiilor espuse de D. Strat. Dar trebue să ne oprimu. Și cele câte-va idei espuse de noi le-amu amintitu nu cu altu scopu decât pentru a atrage cu luarea aminte a publicului, celui din nenorocire atât de puțin numerosu la noi care se ocupă cu întrebările economice, asupra acestei noue scoli, privită până in timpurile din urmă cu mare receală din partea scoalei ce este încă predomnitoare, dară care pe și ce merge pētrunde mai puternic in spiritul omenirii culte. Astfelu vedemu că acum chiar adversarii ei in alte privințe, au trebuitu să admită teoria rentei lui Carey, respingēndu pe acea a lui Riccardo. Sistemul lui Carey este însă astfelu că primirea unuia din adevērurile sale atrage după sine numai decât primirea celorlalte, până intru atâta sunt cu toate strinsu legate împreună. Pentru noi Românii acestu sistem u și teoriile lui List din care a pornitu precum și eminențele scrieri ale D-lui Dühring au o însemnătate deosebită. Desvoltarea noastră

*) *ibid.*

economică nu poate să rămăe ceva indiferent pentru ori cine se interesează de soarta noastră în genere. De la direcțiunea ce va lua, de la principiile puse în aplicare de guvernele noastre va atărnă propășirea sau ruina bogățiilor țerei, deci propășirea sau decăderea vieții întregi care e în strinsă legătură cu dezvoltarea economică. Se tot repetă acum la noi din toate părțile și mai alesu prin circulărele ministeriale că suntemu o țară agricolă, că agricultura este și trebuie să rămână nervul vieții noastre economice, că fie-care țară ca fie-ce individuu este inzestrată cu alte însușiri și aplicări, că una e menită a fi agricolă, alta manufacturieră, alta comercială și că noi suntemu din clasa celor d'ănteiu, că libertatea absolută a comerțului e singurul mijlocu de a aduce propășirea în toate & &. Toate aceste sunt principii neadovărate în totul sau în parte și deci mai mult sau puțin periculoase pentru dezvoltarea și existența noastră. Tot din neînțelegeri de acest felii, din aplicarea nepricepută a unor principii de unu adevăru inoelnicu s'a introdusu în viața noastră întreagă o sumă de rele de care suferim și nu ar mai trebui să mai urmăm astfelii și în sfera economică.

S'înțelege încă că aceste observări nu ieu nimic din valoarea publicațiunei D-lui Stat. Cartea D-sale este o carte de știință și ca atare e binevenită. Cele mai multe din principiile espuse de D-lui sunt adevăruri neresturnate în esența lor; știința viitoare mai are numai să le determine mai deaproape. Întrebările despre rolul ce-lu are guvernul în viața unui poporu, despre sistemul cel mai bunu de contribuțiuni, espunerea tendințelor comunice și respingerea lor, cu care ocaziune D-lu Strat ne arată în modu eminentu rēul ce produce în omenire „jumătatea de știință“ și alte multe părți a opului D-sale sunt tractate cu multă libertate de spirituu și cu unu tactu naturalu care-lu face să se plece totdeauna către opinia ce e mai aproape de adevăru. Espunerea D-lui Strat se deosebesce prin o foarte mare claritate astfelii precum rare ori amu întâlnitu chiar în opuri străine. Noțiunile economice sunt înfățoșate astfelii, încât să fie înțelese de ori-cine, și dacă numai limba ar fi mai românească atunci această carte ar fi într'adevărul o care populară.

Recomendăm deci publicului cartea D-lui Strat ca unu opu folositoru. Ca unu complementu necesaru însă recomandăm pe lângă aceasta scrie-

Conv. Lit. an. IV, No. 17.

rile lui Carey *) Sperăm că pentru o edițiune viitoare D-lu Strat își va îndreptă luarea aminte asupra acestul mare geniu economicu și v'omu putē vedē în însușu cartea D-lui Strat ceea ce trebuie admisu și ceea ce se poate respinge din scrierile lui Carey. Totodată amu dori ca principiile espuse să fie sprijinite și pe date statistice, pe cătu se poate din țara noastră căci știința economică fiindu cu deosebire o știință practică, realitatea trebuie să sfințească totdeauna adevărurile proclamate precum earăși ea condeamnă erorile din sistemu. Și în aceasta este Carey unu mare magistru.

A. D. Xenopol.

FĒTU-FRUMOSU DIN LACRIMĂ.

(Poveste.)

În vremea veche, pe când oamenii, cum sunt ei ađi, nu erau decât în germenii viitorului, pe când Dumnezeu călcă încă cu picioarele sale sfinte pietroasele pustii ale pământului, — în vremea veche trăea unu împăratu întunecat și gânditoru ca meadă-noaptea și avea o împărăteasă tēnără și zimbitoare ca mieđul luminos al ăilei.

Cinciđeci de ani de când împăratul purtă rășboiu c'unu vecinu al lui. Murise vecinul și lăsase de moscenire filor și nepoșilor ura și vrajba de sânge. Cinciđeci de ani, și numai împăratul trăea singuru, ca unu leu îmbătrănit, slăbitu de lupte și suferințe, — împăratu, ce'n viața lui nu risese niciodată, care nu zimbea nici la cântecul nevinovatu al copilului, nici la surisul plinu de amoru al soției lui tinere, nici la poveștile bătrâne și glumețe a ostașilor înălbiți în bătălie și

*) În traducere germană: Socialwissenschaft. 3 vol. și Grundzüge der Nationalökonomie 1. vol. (Wien 1870.) În traducere franceză: Principes de science sociale 3. vol.

nevoi. Se simțeà slabu, se simțeà murindu și n'aveà cui să lese moscenirea urei lui. Tristu se sculà din patul împărătescu, de lângă împărăteasa tēnēră — patu auritu, ănsē pustiu și nebinecuvēntatu — tristu mergeà in rēsboiu cu inima neimblăndită, — și împărăteasa, rēmasă singură, plăngeà cu lacrimi de vēduvie singurătatea ei. Pērul ei celu galbenu ca aurul celu mai frumosu cădeà pe sinii ei albi și rotunđi — și din ochii ei albastri și mari curgeau șiroae de mărgăritare apoase pe o față mai albă ca argintul crinului. Lungi cearcăne vinete se trăgeau împrejurul ochilor, și vine albastre se trăgeau pe fața ei albă ca o marmură vie.

Sculată din patul ei, ea se aruncă pe treptele de peatră a unei bolte in zidu, in care vegheà, deasupra unei candelē fumegānde, icoana imbrăcată in argintu a maicei durerilor. Induplecată de rugăciunile împărătesei ingenunchiate, pleopele icoanei reci se umeđirē și o lacrimă curse din ochiul celu negru al mamei lui Dumneđu. Impărăteasa se ridică in toată măreața ei statură, atinse cu buđa ei seacă lacrima cea rece și o supse in adăncul sufletului sēu. Din momentul acela ea purcese ingreunată.

Trecu o lună, trecurē douē, trecurē nouē și împărăteasă făcu un ficioru albu ca spuma laptelui, cu pērul bălaiu ca rađele lunei. Impēratul surise, soarele surise și elu in infocata lui împărăție chiar stătū pe locu, in cāt trei đile n'a fostu noapte, ci numai seninu și veselie, — vinul curgeà din butii sparte și chiotele despicau bolta cerului.

Și-i puse mama numele: FĒtu-Frumosu din lacrimă.

Și crescū și se făcu mare ca brađii codrilor. Cresceà intr'o lună cāt alții intr'unu anu.

Când erà destul de mare, puse să-i facă unu buzduganu de feru, ilu aruncă in sus de despică bolta cerului, ilu prinse pe degetul celu micu și buzduganul se rupse 'n doue. Atunci puse să-i facă altul mai greu — ilu aruncă in sus aproape de palatul de nori al lunei; căđēndu diu nori nu se rupse de degetul voinicului.

Atunci FĒtu-Frumosu își luă điuu bună de la părinți, ca să se ducă, să se bată elu singuru cu oștile împēratului, ce-lu dușmăneà pe tată-sēu. Puse pe trupul sēu împărătescu haine de păstoru, cămeșă de borangicu, țesută in lacrimile mamei sale, mândră pălărie cu flori, cu cordele și cu mărgele rupte de la găturile fetelor de'mpērați, își puse'n brăul verde unu flueru de doine și altul de hore și când erà soarele de două sulite pe ceru, a plecatu in lumea largă și'n toiul lui de voinicu.

Pe drumu horeà și doineà, ear buzduganul, și-lu aruncă să spiutece nourii, de cădeà de parte tot cale de-o đi. Văile și munții se uimeau auđindu-i cāntecelē, apele-și ridicau valurile mai sus ca să-lu asculte, isvoarele își turburau adăncul, ca să-și asvirle afară undele lor, pentru ca ficcare din unde să-lu audă, ficcare din ele să poată cāntă ca dēnsul când voru șopti văilor și florilor.

Riurile ce ciorăeau mai in jos de brăele melancolicelor stānce, invēțau de la păstorul împēratu doina iubirilor, ear vulturii ce stau amuđiți pe crescetele seci și sure a stāncelor nalte, invēțau de la elu țipetul celu plānsu al jelei.

Steteau toate uimite pe când treceà pāstorașul împēratu, doinindu și horindu; ochii

cei negri ai fetelor se umpleau de lacrimi de doru; și'n pepturile păstorilor tineri, rezimați c'unu cotu de-o stincă și c'o mână pe bătă, incolțeă unu doru mai adâncu, mai întunecosu, mai mare — dorul voiniciei!

Toate steteau in locu, numai Fētu-Frumosu mergeă mereu, urmărindu cu cântecul dorul inimei lui, și cu ochii buzduganul, ce sclipeă prin nori și prin aeru ca unu vulturu de oțelu, ca o steă nădrăvană.

Când eră'nspre sara ȝilei a treia, buzduganul cădându, se isbi de o poartă de aramă, și făcù unu vuetu puternicu și lungu. Poarta eră sfărămată și voinicul intră. Luna resărise dintre munți și se oglindeă intr'unu lacu mare și limpede, ca seninul cerului. In fundul lui, se vedeă sclipindu, de limpede ce eră, unu nisipu de auru; ear in mijlocul lui, pe o insulă de smarandu incunjuratu de unu crăngu de arbori verți și stufoși, se ridică unu mândru palatu de o marmură ca laptele, lucie și albă, — atât de lucie, încât in ziduri resfrângeă ca'ntr'o oglindă de argintu: dumbravă și luncă, lacu și țemruri. O luntre aurită vegheă pe undele limpeți ale lacului lângă poartă; și'n acrul celu curatu al seerei tremurau din palatu cântece mândre și senine. Fētu-Frumosu sesui'n luntre și vislindu, ajunse până la scările de marmură ale palatului. Pētrunsi acolo, elu vėđù in boltele scărilor candelabre cu sute de brațe, și'n fie-care brațu ardeă câte o stea de focu. Pētrunse in sală. Sala eră naltă susținută de stilpi și de arcuri, toate de auru, ear in mijlocul ei steteă o mândră masă, acoperită cu albu, talgerele toate săpate din câte-unu singuru mărgăritaru mare; — ear boerii ce ședeau la masă in haine aurite, pe scaune de

catifeă roșie, erau frumoși ca ȝilele tinereții și voioși ca horele. Dar mai alesu unu din ei, cu frunteă'ntr'unu cercu de auru, bătutu cu diamante, și cu hainele strălucite eră frumosu ca luna unei nopți de vară. Dar mai mândrn eră Fātu-Frumosu.

—Bine-ai venit, Fētu-Frumosu!—ȝise'mpēratul; am auđitu de tine, da de vėđutu nu te-am vėđutu.

— Bine te-am gāsitu impērate, deși mă temu că nu te-oiu lāsă cu bine, pentrucă am venit să ne luptămu greu, că destul ai violenitu asupra tatălui meu.

— Ba n'am violenitu asupra tatălui tēu, ci totdeauna m'am luptatu in luptă dreaptă. Dar cu tine nu m-'oiu bate. Ci mai bine-oiu spune lăutarilor să dică si cuparilor să imple cupele cu vinu și-omu legă frăție de cruce pe cătu omu fi și-omu trăi.

Și se sărutare feciorii de'mpērați in urările boeriloru, și bēurē și se sfătuirē.

ȝise impēratul lui Fētu-Frumosu: De cine'n lume te temi tu mai mult?

— De nime'n lumea asta, afară de Dumneȝeu. Dar tu?

— Eu ear de nime, afară numai de Dumneȝeu și de mama pădurilor. O babă betrănă și urită, care ămbă prin impērăția mea de mână cu furtuna. Pe unde trece ea, fața pământului se usucă, satele se risipescu, țargurile cadu năruite. Mersu-am eu asupra ei cu bătălie, dar n'amu isprăvitu nimica. Ca să nu-mi prăpădească toată impērăția, am fostu silitu să stau la'nvoială cu ea și să-i dau ca biru tot al ȝeele din copii supușilor mei. Și ađi vine ca să-și iee birul.

Când sună meăȝa-noaptea fețele mesenilor se posomorirē; căci pe meăȝa-noapte că-

lare cu aripi vĕntoase, cu fața sbăucită ca o stincă buhavă și scobită de părae, c'o pădure'n locu de pĕru, urlă prin aerul cernitu mama pădurilor cea nebună. Ochii ei doue nopți turburi, gura ei unu hău căscatu, dinții ei șiruri de petre de mori.

Cum veneà vuindu, Fĕtu-Frumosu o apucă de mijlocu și o trânti cu toată puterea intr'o piuă mare de peatră; peste piuă prăvăli o bucată de stincă, pe care-o legă din toate părțile cu șapte lanțuri de feru. Înăuntru baba șueră și se smulgeà ca vĕntul inchisu — dar nu-i foloseà nimica.

Veni ear la ospĕțu; când prin boltile ferestelor la lumina lunei vĕdure done dealuri lungi de apă. Ce erà? Mama pădurilor neputĕndu să easă, treceà peste ape cu piuă cu totu și-i brăsdà fața in doue dealuri. Și fugeà mereu, o stincă de peatră indrăcită, rupĕndu-și cale prin păduri, brăsdăndu pământul cu diră lungă, până ce se facu nevĕdută in depărtarea nopții.

Fĕtu-Frumosu ospĕtă ce ospetă, dar apoi luând-și buzduganul de-a umĕru, merse mereu pe dira trasă de piuă, până ce ajunse lâng'o casă frumoasă, albă, care stecleà la lumina lunei in mijlocul nnei grădini de flori. Florile erau in straturi verđi și luminau albastre, roșie-inchise și albe, ear pintre ele roiau fluturi ușori, ca sclipitoare stele de auru. Miroso, lumină și unu cĕntecu nesfirșitu, incetu, dulce eșindu din roirea fluturilor și a albinelor, imbĕtau grădina și casa. Lăngă prispă steteau douĕ butii cu apă, — ear pe prispă torceà o fată frumoasă. Haina ei albă și lungă păreà unu noru de rađe și umbre, ear pĕrul ei de auru erà impletitu in cođi lăsate pe spate, pe când o cunună de

mărgăritărele erà așĕdată pe fruntea ei netedă. Luminată de rađele lunei, ea păreà muiată intr'unu aeru de auru. Degetele ei ca din ceară albă torceau dintr'o furcă de auru și dintr'unu fuioru de o lână ca argintul torceà unu firu de o mătasă albă, subțire, strălucită, ce sĕmĕnà mai mult a o vie rădă de lună, ce cutreerà aerul, decăt a firu tortu.

La sgomotul ușoru al pașilor lui Fĕtu-Frumosu, fata-și ridică ochii albastri ca undete lacului.

— Bine-ai venitu Fĕtu-Frumosu, đise ea cu ochii limpeđi și pe jumĕtate inchiși — căt e de mult de când te-am visatu. Pe când degetele mele torceau unu firu—gĕndurile mele torceau unu visu, unu visu frumosu, in care eu mă iubeam cu tine; Fĕtu-Frumosu din fuioru de argintu torceam și eram să-ți țesu o haină urđită in discăntere, bătută'n fericire; s'o porți . . . să te iubesci cu mine. Din tortul meu ți-așu face o haină, din đilele mele o viață plină de desmerdări.

Astfelu cum priveà umilită la elu, fusul ĕi scăpă din mână, și furca căđu alături cu ea. Ea se sculă — și ca rușinată de cele ce đisese, mânele ei spănzurau in josu ca la unu copilu vinovatu, și ochii ei cei mari se plecarĕ. — Elu se apropiĕ de ea, și mână ĕi cuprinse mijlocul, ear cu ceala desmerdă incetu fruntea și pĕrul, opti: „Ce frumoasă ești tu, ce dragă-n ești! A cui ești tu, fata mea?

A mamei pădurilor — rĕspunse ea suspinându — mă vei iubi tu acuma, când scii a cui sunt? Ea incunjură cu amundoue brațele ei goale grumazul lui, și se uită lungu la elu, in ochii lui.

Ce-mi pasă a cui ești — țise elu — destul că te iubescu.

Dacă mă iubesci, să fugimu atuncea — țise ea lipindu-se mai tare de peptul lui — dacă te ar găsi mama, ea te-ar omori, și dac'ai muri tu, eu așu nebuni, ori așu muri și eu.

N'aibi frică țise elu zimbindu și desfăcându-se din brațele ei.—Unde-i mumă-ta ?

— De când a venitu se sbuciumă in pîna in care-ai incuiat'o tu, și roade cu colții la lanțurile, ce-o inchidu.

— Ce-mi pasă, țise elu răpeșindu-se să vadă unde-i.

FĚtu-Frumosu,—țise fata— și două lacrimi mari strălucire in ochii ei — nu te duce încă. Să te'nvętu eu ce să facemu ca să invingi tu pe mama. Veți tu bușile aste două ? Una-i cu apă, alta cu putere. Să le mutămu una'n locul alteia. Mama, când se luptă cu vrăjmașii ei, strigă când obosesce: Stăi, să mai bemu câte-o leacă de apă ! Apoi ea be putere in vreme ce dușmanul ei numai apă. Deaceea noi le mutămu din locu, ea nu va sci și va bea numai apă in vreme luptei cu tine. — Precum au țisu, așa au și făcutu.

Elu se răpeșit după casă. „Ce faci babă“ strigă elu.

Baba de veninu se smulse odată din pîu'n susu și rupse lanțurile, lungindu-se slabă și mare până'n nori.

A ! bine că mi-ai venitu FĚtu-Frumosu — țise ea, făcându-se ear scurtă — ia acum hai la luptă, acu omu vedē cine-i mai tare.

Hai ! — țise FĚtu-Frumosu.

Baba-lu apucă de mijlocu se lungi răpeșindu-se cu elu până'n in nori, apoi ilu isbi de pământu și-lu băgă in țărână pân in glesne.

FĚtu-Frumosu o isbi pe ea și o băgă'n pământu până-in genunchi.

Stăi, să mai bemu apă — țise mama pădurilor ostenită.

Stăturē și se resuflarē. Baba bĚu apă, FĚtu-Frumosu bĚu putere, ș'unu feliu de focu nescinsu ęi cutreeră cu fiori de recoare toți mușchii și toate vinele lui cele slăbite.

O' putere indoită, cu brațe de feru o smunci pe babă de mijlocu și-o băgă'n pământu până'n gātu. Apoi o isbi cu buzduganulin capu și-i risipi creerii. — Cerul incărunți de nouri, vĚntul incepū a geme rece și a scuturā casa cea mică in toate incheeturile cāpriorilor ei. Șerpi roșii rupeau trās-nindu poala neagră a norilor, apele păreau că latră, numai tunctul cāntă adānc, ca unu prorocu al perđarei. Prin acelu intunicu desu și nepĚtrunsu, FĚtu-Frumosu vedeā—albindu o umbră de argintu, cu pĚru de auru despletitu, rātācindu, cu mānile ridicāte și palidă. Elu se apropiā de ea și-o cuprinse cu brațele lui. Ea cādū ca moartă de groază pe peptul lui, și mānile ei reci s'ascunserĚn sinul lui. Ca să se trezească, elu ęi sārutā ochii. Norii se rupeau bucāți pe ceru — luna roșie ca focul se iveā prin spārturile lor risipite; — ear pe sinul lui FĚtu-Frumosu vedeā cum infloreau doue stele albastre, limpeți și uimite — ochii miresei lui. Elu o luā pe brațe și incepū să fugă cu ea prin furtună. Ea-și culcase capul in sinul lui și păreā că adormise. Ajunsu lāngă grādina impĚratului, elu o puse'n luntre, ducĚndu'o ca'ntr'unu leagānu peste lacu, smulse earbă, fĚnu cu mirosu și fiori din grādină și-i clādi unu patu, in care-o așeđă ca'ntr'unu cuibu.

Soarele eșindu din rĚsăritu priveā la ei

cu dragu. Hainele ei umede de ploae se lipise de membrele dulci și rotunde, fața ei de-o paloare umedă ca ceara cea albă, mănele mici și unite pe peptu, părul despletitu și răsfratu pe fēnu, ochii mari, inchiși și adânciți in frunte, astfeliu ea erà frumoasă, dar părea moartă. Pe acea frunte netedă și albă, Fētu-frumosu presură câteva flori albastre, apoi șeșu alături cu ea și'ncepù a doini incet. Cerul limpede — o mare, soarele o față de focu, ierburile improspătate, mirosul celu umedu al florilor invioșate o făceau să doarmă mult și lin, insoțită in calea visurilor ei de glasul celu plānsu al fluerului. Când erà soarele'n ameași firea tăceă, și Fētu-Frumosu ascultă liniscita ei resuflare caldă și umedă. Incet se plecâ la obrazul ei și-o sărută. Atunci ea deschise ochii încă plini de visuri, și'ntinđându-se somnoroasă đise incet și zimbindu: Tu aici ești?

Ba nu sunt aici, nu veđi că nu sunt aici? — đise elu mai lăcrământu de fericire. Cum ședeà elu lângă ea, ea-și intinse unu brațu și-i cuprinse mijlocul.

Hai scoală đise elu desmerdând'o — e đioa 'n-ameađa-mare, Ea se sculă, își neteđi părul de pe frunte și-lu dete pe spate, elu ھی cuprinse mijlocul — ea-i incunjurâ grumazul — și astfeliu trecurē printre straturile de flori și intrarē in palatul de marmură al împēratului.

Elu o duse la împēratul și-i-o arătâ spuindu-i că-i mireasa lui. Impēratul zimbì, apoi ilu luâ de mână pe Fētu-Frumosu, ca și când ar fi vrutu să-i spue cevă in taină și-lu trase la o fereastră mare, pe care vedeà lacul celu intinsu. Ci elu nu-i spuse nimica, ci numai se uită uimitu pe luciul lacului și

ochii i se implurē de lacrimi. O lebēdă își înălțase aripele ca pe nisce pânze de argintu și cu capul cufundatu in apă sfâșià fața senină a lacului.

Plāngi, împērate? — đise Fētu-Frumosu — de ce?

Fētu-Frumosu, — đise împēratul — binele ce mi l'ai făcutu mie, nu ți-lu potu plăti nici cu lumina ochilor, ori-căt de scumpă mi-ar fi, și cu toate astea vinu să-ți ceru și mai mult.

— Ce împērate?

— Veđi tu lebēda ceea indrăgită de unde? — tēnēru fiindu, așu trebuì să fiu indrăgitu de viață, și cu toate astea de câte ori am vrutu să-mi facu samă. Iubescu o fată frumoasă cu ochii gânditori, dulce ca visele mării — fata Genarului, omu mândru și selbaticu ce-și petrece viața vėnându prin păduri bētrăne. O, căt e de aspru elu, căt e de frumoasă fata lui! Ori ce incercare de-a o răpi a fostu deșartă. Incearcă-te tu!

Ar fi statu Fētu-Frumosu locului, dar scumpă-i erà frăția de cruce, ca ori-cărui voinicu, mai scumpă decât đilele, mai scumpă decât mireasa.

— Impērate pre luminate, din câte no-roace-ai avutu, unul a fostu mai mare decât toate: acela că Fētu-Frumosu ți-i frate de cruce. Hai că mă ducu eu, să răpescu pe fata Genarului.

Și-și luâ cai ageri, cai cu sufletu de vėntu Fētu-Frumosu, și erà să plece. Atunci mireasa lu — Ileana o chemă — ھی đise incet la ureche, sărutându-lu cu dulce: „Nu uită Fētu-Frumosu, că pe căt vei fi tu departe, eu oi tot plānge.

Elu se uită cu milă la ea, o mângăeà --

dar apoi desfăcându-se de imbrătoșările ei se avântă pe șeaua calului și plecă în lume.

Trecea prin codri pustii, prin munți cu fruntea ninsă, și când resărea dintre stinci bătrâne luna cea palidă ca fața unei fete moarte, atunci vedeă din când în când câte-o streanță uriașă atârnată de ceru, ce incunjură cu poalele ei vărful vre-unui munte—o noapte sférticată, unu trecutu în ruină, unu castelu numai petre și ziduri sparte.

Când se lumină de ȝiuă, FĒtu-Frumosu vede că șirul munților dă într'o mare verde și intinsă, ce trăesce în mii de valuri senine, strălucite, cari treeră aria mării încet și melodios, până unde ochiul se perde în albastrul cerului și în verdele mării. În capătul șirului de munți, drept asupra mării se oglindeă în fundul ei o măreață stincă de granitu, din care resărea ca unu cuibu albu o cetate frumoasă, care de albă ce eră, părea poleită cu argintu. Din zidurile arcate resăreau ferestre strălucite, ear dintr'o fereastră deschisă se zărea pintre oale de flori unu capu de fată oacheșu și visătoru, ca o noapte de vară. Eră fata Genarului.

Biue-ai venitu FĒtu-Frumosu — ȝise ea, sārindu de la fereastră și deschidĕndu porțile măreșului castelu, unde ea locueă singură ca unu geniu într'unu pustiu — astă noapte mi se părea că vorbescu c'o stea, și steaoa mi-a spusu, că vii din partea împĕratului ce mă iubesc.

În șala cea mare a castelului, în cenușa vetrei vegheă unu motanu cu șapte capete, care când urlă dintr'unu capu s'auȝeă cale de-o ȝi, ear când urlă din câte șapte, s'auȝeă cale de șapte ȝile.

Genarul perdutu în selbatecele sale vĕntori se depărtase cale de-o ȝi.

FĒtu-Frumosu luă fata'n brațe și punĕnd'o pe calu sburau amundoi prin pustiiul lungului mării ca doue abie vĕȝute incheȝări ale văsduhului.

Dar Genarul, omu naltu și puternicu, aveă unu calu nădrăvanu cu doue inimi. Motanul din castelu mieună dintr'unu capu, ear calul Genarului necheză cu voacea lui de bronzu.

Ce e? — ilu întrebă Genarul pe calul nădrăvanu — ȝi s'a uritu cu binele?

— Nu mi s'a uritu mie cu binele, ci de tine-i rĕu. FĒtu-Frumosu ȝi-a furatu fata.

— Trebuie să ne grăbimu mult ca să-i ajungemu?

— Să ne grăbimu și nu pre, pentru că-i putemu ajunge. — Genarul încalică și sbură ca spaima cea bătrână în urma fugișilor. În curĕndu ȝi și ajunse. — Să se bată cu elu FĒtu-Frumosu nu puteă, pentru că Genarul eră creștinu și puterea lui nu eră în duhurile intunicului, ci în Dumneȝeu.

FĒtu-Frumosu, — ȝise Genarul — mult ești frumosu și mi-e milă de tine. De astădată nu-ȝi facu nimica, dar de altădată... ține minte! — Și luăndu-șu fata alături cu elu, perî în vĕntu, ca și când numai fusese.

Dar FĒtu-Frumosu eră voinicu și sciă drumu înapoi. Elu se reintoarse și găsi pe fată ear singură, ānsĕ mai palidă și mai plānsă ea părea și mai frumoasă. Genarul eră dusu ear la vĕntoare cale de doue ȝile. — FĒtu-Frumosu luă alți cai diu chiar grajdiul Genarului.

Astădată plecarĕ noaptea. Ei fugeau cum fugu raȝele lunei peste adāncile valuri ale

mărei, fugeau prin noaptea pustie și rece ca două visuri dragi; ci prin fuga lor aușteau miautele lungi și indoite ale motanului din vatra castelului. Apoi li se părură că numai pot merge, asemenea celor ce voru să fugă în vis și cu toate acestea nu pot. Apoi unu noru de colbu îi cuprinse, căci Genarul venea în fuga calului, de rupă pământul.

Fața lui eră infricoșată, privirea cruntă. Fără de-a ține o vorbă, elu apucă pe Fētu-Frumosu și-lu asvêrlî în nourii cei negri și plini de furtună ai cerului. Apoi dispărură cu fată cu totu.

Fētu-Frumosu arsu de fulgere — nu cădă din elu decât o mână de cenușă în nisipul celu ferbinte și secu al pustiului. Dar din cenușa lui se făcū unu isvoru limpede ce curgea pe unu nisipu de diamantu; pe lângă elu arbori nalți, verđi, stufoși respândeau o umbră răcorită și mirositoare. Dacă cineva aru fi priceputu glasul isvorului, aru fi înțelesu că jalea într'o lungă doină—pe Ileana, împărăteasa cea bălae a lui Fētu-Frumosu. Dar cine să înțeleagă glasul isvorului într'unu pustiū, unde până atunci nu calcase picioru de omu?

Dar pe vremea acea Domnul ămbla încă pe pământu. Intr'o țî se vedeau doi oameni călătorindu prin pustiū. Hainele și fața unuia strălucea ca alba lumină a soarelui; celălaltu, mai umilitu, nu pareă decât umbra celui luminatu. Erau Domnul și St. Petrea. Picioarele lor inferbentate de nicipul pustiului calcară atuncea în recoarele și limpedele părău ce curgea din isvoru. Pin cursul apei cu glesnele lor sfeșeau valurile până la umbritul lor isvoru. Acolo Domnul beu din apă, și-și spălă fața sa cea sfântă și luminată și

mănele sale făcătoare de minuni. Apoi ședură amundoi în năbră, Domnul, cugetându la tatăl său din ceru, și St. Petrea ascultându pe cugete doina isvorului plângătoru. Când se sculară spre a merge mai departe, țise St. Petrea : „Doamne, fă ca acestu isvoru să fie, ce-a fostu mai înainte.“ — „Amin!“ țise Domnul ridicându mână sa cea sfântă, după care apoi se depărtară înspre mare fără a mai privi înapoi.

Ca prin farmecu perî isvorul și copacii și Fētu-Frumosu trezitu ca dintr'unu somnu lungu se uită împrejur. Atunci vêdū chipul celu luminatu al Domnului, ce merge pe valurile mărei, care se plecau înainte lui, întocmai ca pe uscatu; și pe St. Petrea, care mergendu în urma lui și învinsu de firea lui cea omenească se uită înapoia sa și-i făcea lui Fētu-Frumosu din capu.— Fētu-Frumosu îi uruări cu ochii până ce chipul St. Petrea se risipi în depărtare, și nu se vedeă decât chipul strălucitu al Domnului aruncându o dungă de lumină pe luciul apei, astfelu încât dacă soarele n'ar fi fostu în ameați, ai fi crețutu că soarele apune! — Elu înțelese minunea invierii sale și îngenunchiă înspre apusul acelu soare dumnezeescu.

Dar apoi își aduse aminte că, făgăduise a răpi pe fata Genarului, și ceea ce făgăduesce voinicul anevoe o lasă nefăcută.

Deci se porni și înspre sară ajunse la Castelul generalului ce strălucea în întunericul serei ca o uriașă umbră. Elu intră în casă... fata Genarului plângea. — Dar când ilu vêdū fața ei se 'nsenină, cum se 'nsenină o undă de o rață. Elu îi povestî, cum inviesc, atunci ea-i țise: „De răpitu nu mă poți răpi până ce nu-i avē unu calu asemenea cu acela

ce-lu are tatăl meu, pentru c'acela are două inimi; dar eu am să-lu întreb în astă sară de unde-și are calul, ca să poți și tu să capeți unul ca acela. Până atunci ănsă, pentru ca să nu te afe tată-meu, eu te voiu prefăce într'o floare. Ele ședù pe unu scaunu, ear ea șopti o vrajă dulce, și cum ilu sărută pe frunte, elu se prefăcù într'o floare roșie închisă ca vișina coaptă. Ea-lu puse între florile din fereastă și cântă de veselie, de resună castelul tatălui ei.

Atunci intră și Genarul.

—Veselă fata mea? și de ce ești veselă?—
întrebă elu.

—Pentru că numai este FĒtu-Frumosu, ca să mă răpească, respuse ea rișându.

Se puseră la cină.

—Tată — întrebă fata — de unde ai calul D-tale, cu care ămbli la vĕnatu?

—La ce-ți trebuie s'o scii? șise elu încrun-tându sprincenele,

—Scii pre bine — respuse fata, — că nu vreau ca s'o sciu, decât numai ia-așa ca s'o sciu pentru c'acu nu mai e FĒtu-Frumosu să mă răpească.

—Scii tu, că nu mă inpotrivescu ție nici odată — șise Genarul.

„Depart de-aicea lângă mare, șede o babă care are șapte iepe. Ea ține oameni, cari să i le păzească unu anu, (cu toate că anul ei nu e decât de trei țile) și dacă cineva i le păzesce bine, ea-lu pune să-și aleagă drept resplată unu mĕnzu, ear de nu, ilu omoară și-i pune capul într'unu par. Chiar ănsă dacă păzesce cineva bine iepele, totuși ea-lu viclenesce pe omu, căci scoate inimele din cail toți și le pune într'unul singuru, încât celu ce-a păzitu, alege mai întotdeauna

unu calu fără inimă, care-i mai rău decât unu de rĕndu..... Ești mulțămită, fata mea?

—Mulțămită — respuse ea zimbindu.

Totodată ănsă Genariul ăi aruncă în față o batistă roșie, usoară, mirositoare. Fata se uită mult în ochii tatălui seu, ca un omu care se desceaptă dintr-unu vis, de care nu-și poate aduce aminte. Ea uitase totu ce-i spusese tată-seu. Ănsă floarea din fereastă vegheă pîntre frunțele ei, ca o stea roșie prin increțiturile unui noru.

A dona și Genarul plecă earăși des dimineață la vĕnătoare.

Fata sărută murmurându floarea roșie și FĒtu-Frumosu născu ca din nimica înainte ei.

—Ei, scii ceva? o întrebă elu.

—Nu sciu nimica — șise ea tristă și punĕndu dosul mĕnei pe fruntea ei — am uitatu totu.

—Ănsă eu am aușitu totu — șise elu. — Remăi cu bine, fata mea; incurĕndu ne vomu vedĕ ear.

Elu încălică pe unu calu și dispără în pustiuri.

În arșița cea dogoritoare a țilei vĕdă aproape de pădure unu țințaru svircolindu-se în nisipul celu ferbinte. FĒtu-Frumosu — șise țințarul — ia-mă de mĕ du până'n pădure, că ți-oiu prinde și eu bine. Sunt împĕratul țințarilor. — FĒtu-Frumosu ilu duse pĕn în pădurea, prin care eră să treacă.

Eșindu din pădure trecu ear prin pustiul de-a lungul mĕrei și vĕdù unu racu atât de arsu de soare, încât nu mai aveà nici putere să se mai întoarcă'napoi... FĒtu-Frumosu — șise elu — aruncă-mĕ'n mare, că ți-oiu prinde și eu bine. Sunt imparatul racilor! — FĒtu-Frumosu ilu aruncă în mare și-și urmă calea.

Când înspre sară ajunse la unu bordeiu

uritu și acoperitu cu gunoiu de calu. Impre-
juru gardu nu erà, ci numai nisce lungi țe-
rușe ascuțite, din care șese aveau fie-care'n
virfu câte unu capu, ear al șeptele fără, se
clătinà mereu in vĕntn și điceà : capu! capu!
capu! capu!

(Va urmà.)

M. Eminescu.

POESII.

MĂNGĂERE IN LACRIMI.

(Din Goethe.)

De ce amice, ești măhnitu,
Când veseli toți ne-amu strinsu?
Eu după ochii ței cunosc:
De sigur tu ai plănsu.

„Și dac'am plănsu, retrasu de voi,
Am plănsu de chinul greu,
Și lacrimi curgu așa de dulci
Alinu sufletul meu.“

Amicii ței vioși te rogu
In sinul lor să vii,
Și ori ce'n lume ai perdatu,
Măhnitu să nu mai fii.

„Strigați, vuiți, dar să vă spunu
Ce pătimescu, nu potu,
Ah nu! eu n'am perdatu nimicu,
Deși-mi lipsese totu.“

Fii sprintenu dar și cu curagiu,
Ești tĕnĕru plinu de focu,
Iu anii ței ori unde-ajungi
Cu-amoru și cu norocu.

„Ah nu! acolo n'am s'ajungu!
Stă pre sus ca să speru,
Lucesce blând ș'așa frumos
Ca steaoa cea din ceru.“

De stele să ne bucurămu,
Ear nu să le dorimu,
Și cu plăcere noaptea-ades
La ele să privimu.

„Și cu plăcere țile'ntregi
Privescu ades la ea,
Lasați, ca nopțile să plāngu
Cât inima mea vrea!“

CRAIUL CODRULUI.

(Din Goethe.)

Prin vĕntu prin codru'n al nopții sĕnu
Trece calare tatul bĕtrānu,
Elu ține'n brațe copilul seu
Și-lu stringe dulce la peptu mereu.

Copile dragă, ce teamă ai?
— Tată nu veđi pe al codrului craiu
Cu-asa coroană pe capul seu?
— E ceață numai copilul meu.

„Copile dulce mult te-acceptămu,
„Jocuri frumoase hai să jucămu,
„Flori pentru tine am căte-i vra,
„Rochiți de auru numa ți-a da.“

— Tată pe craiul n'ai auditu
Căte in taină mi-a juruitu?
— Copile-ți pare, te-ai înșalatu,
Prin frunđi uscate vĕntu-a suflatu.

„Cu mine dragă de vei veni,
„Fetele mele te voru iubi,

„Fetele mele te-oru dismerdă,
„Și'n visuri dulce te-oru legână“.

— Nu veți tu tată, colo cum jocu
A craiului fete pe negrul locu?
— Vădu bine dragă, sunt trunchiuri mari
Și crengi căđute din vechi stejari!

„Fața ta dulce mult o iubescu,
„De nu vii singuru, eu te răpescu“,
— Tată, ah tată, mâna 'ntinsu,
Craiul pădurei cumplitu m'a strinsu!

Tatul in spaimă fuge mereu,
Copilul geme, suspină greu,
Și când in curte elu a sositu,
Mortu pe copilul seu l'a găsitu.

RUGĂCIUNEA MARGARETEI DIN FAUST.

(Din Goethe.)

O! pleacă a ta față, tu maică de durere,
Pe-a mea nenorocire, ce mila ta o cere,

Cu inima zdrobită veți fiul teu in sânge,
Și veți pe crucea neagră cum viața lui se stinge.

Privesci la Deul mare și gemete, suspinuri,
Inalți pentru a sale și pentru-a tale chinuri.

Ah răul care ferbe cu atăta focu in mine,
Fă-lu mumă de durere o! fă-lu să se aline.

Scii singură ce teamă, ce neagră presimțire,
M'apasă ah! și face a mea nenorocire.

Și ori și unde-oiu merge simțescu dureri cumplite,
Ori unde pretutindenii dureri nemărginife,

De'su singură vre-odată, eu plăngu fără'ncetare,
Și inima din mine se frânge'n desperare.

Când ți-am culesu in ăiuă buchetul istu de flori,
Eu l'am udatu cu lacrimi ș'am plănsu de multe ori.

Și când se ridicase pe ceru mărețul soare,
Elu m'a găsitu pe patu-mi vërsându lacrimi amare.

Ah scapă-mă de moarte, rușine și durere,
Pe roaba ta revarsă cerească mângăere!

NOAPTE — ADĂNCĂ. . .

(Din Heine.)

Noapte-adăncă mă cuprinse
Rece, palidu eu eram
Și cu inim'amorțită
In mormântul meu ședeam.

Nu potu spune câtă vreme
In mormentu eu am ședutu
Dar deodată l'a mea groapă
Cineva parc'a bătutu.

„Dragă, dragă hai te scoală
Invierea a sositu
Morții esu din gropi afară
Fericirea ne-a venitu.

— Nu mă potu sculă, drăguță
Ai nitatu tu că de plănsu
Și de lacrimi mult amare
Ochii mei de tot s'au stinsu?

„Intunericul, iubite
De pe ochi eu ți-lu sărutu

Să vezi ăngerii cum zboară
Cât e raiul de plăcutu.

— Nu mă pot scula, draguță
Sânge curge nencetatu
Dintr'o rană ce-mi făcuseși
C'unu cuvântu inveninatu.

„Dragă eu incet voiu pune
Măna mea pe rana ta,
Sângele n'a să mai curgă
Și durerea va'necetă

— Nu mă pot scula draguță
Scii că'n capu m'am impușcatu
Când pe tine te furase
Și pe mine mai tradatu.

„Cu-al meu përu, o dragă, lasă
Să-ți legu eapul durerosu,
Să oprescu și al têu sânge
Să te facu ear sănătosu.

L'a sa voace dulce, blândă
Cine poate resistă?
Eu mă mișcu să esu din groapă
Să mă ducu la draga mea.

Dar deodată se deschide
Rana me așa cumplitu
C'unu torentu de sânge curge
Și atuncea m'am trezitu.

NOTIȚĂ.

A șaptea aneversară a înființării Societății Junimea din Iassi s'a serbatu de curându după usul adoptatu ăntei prin cetirea mai multoru produceri literare, apoi prin unu banchetu veselu care s'a prelungitu pân in ăioă. Cu această ocasiune nu credemu de prisos de a pune sub ochii lecto-

rilor cărțile editate de societate in timpu de patru ani de când a înființatu tipografia sa:

BODNARESCU S. RIENZI. Tragedie in cinci acte.—
CARAGIANI, I. D. CURSU COMPLETU DE GRAMATICA ELENA.—**CULIANU N. LECȚIUNI DE CALCULUL DIFERENȚIALU ȘI INTEGRALU.**—**HORATIU FLACCU: ODELE ȘI EPODELE.** Explicate in usul scoleloru de **G. T. Munteanu.**—**MAIORESCU T: POESIA ROMĂNA,** cercetare critică urmată de o alegere de poesii.—**CONTRA SCOALEI BARNUȚIU.**—Despre scrierea limbei Romane.—**MELIC. I. M. ELEMENTE DE ARITMETICA.** Edițiune in usul scoalelor secundare.—**NEGRUZZI Iacob. MIRON ȘI FLORICA.** Idila in cinci cântări—**PAICU Pavel: EPITOME HISTORIAE SACRAE.** Edițiune in usul scoalelor cu adnotațiuni Romane și cu unu vocabularu Latino-romanu.—**POMPILIU Miron: BALADE POPULARE ROMANE.**—**FÜTZ. W: GEOGRAFIA ȘI HISTORIA EVULUI VECHIU, MEDIU ȘI NOU,** Manualu prelucratu pentru clasele superioare gimnasiale și reale de **Dr. Ioan Meșotă.**

CORESPONDENȚĂ.

D-lui *P. Tr. Blași.* Vă mulțămimu pentru amabila D-voastră epistolă și vomu urmă și in viitoru ca mai înainte.

D-lui *I. S. Vaslui.* Se va face precum cereți.

D-lui *M. Z. Bucuresci.* Avemu de regulă de a nu tipări lucrări trimese mai ăntei la alte ăiare și publicate de acestea.

Red.

BIBLIOGRAFIE.

A eșitu de sub presă și se află de vëndare:

CURSU COMPLETU de Gramatica Elenă.

Partea a doua.

SYNTAXE

după unu planu nou cu privire la theme.

De

I. D. CARAGIANI.
profesoru.